

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ

Дячук Анастасія Вадимівна

студентка, 4 курс, 1 група,
факультет підготовки кадрів для
Державної пенітенціарної служби України,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
Україна, м. Харків
e-mail: nastiadiachuk343@gmail.com

Дистанційне навчання – це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок пізнавальної діяльності людини, який відбувається переважно за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій (згідно з наказом МОН України від 25.04.2013 р. № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання») [1].

Досліджувана форма навчання передбачена у таких нормативно правових актах, як Закон України «Про вищу освіту» (ст. 49), наказ МОН України «Про затвердження Вимог до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямками і спеціальностями» від 30.10.2013 р. № 1518; Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджена постановою МОН України від 20.12.2000 р.); наказ МОН України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» від 25.04.2013 р. № 466 (із змінами); Модельний закон про дистанційне навчання в державах-учасницях СНД від 16.05.2011р.; Рішення

про Концепцію розвитку дистанційного навчання в державах учасницях Співдружності Незалежних Держав від 22.11.2007 р.

Дистанційне навчання здійснюється за допомогою масових відкритих он-лайн курсів (МООС) (з англ. *Massive open online course* – масивні, масові, широкодоступні, публічні, відкриті дистанційні он-лайн курси), які відкривають експериментальний простір, де викладачі та розробники освітніх технологій можуть випробовувати нові педагогічні та методологічні інструменти, включаючи автоматичне оцінювання завдань.

МООС дає унікальну можливість людям будь-якого достатку, соціального статусу, національності отримати доступ до освітніх ресурсів безкоштовно або за символічну ціну, прослухати матеріал так, як його викладають видатні вчені та фахівці, підвищити свою кваліфікацію й відкрити нові види діяльності.

Одним із перших громадських проектів масових відкритих он-лайн курсів став «Prometheus» (МВОК) [5]. Громадський проект разом із викладачами кращих ВНЗ України створюють та розміщують МВОК на власній он-лайн платформі та надають безкоштовну можливість університетам, організаціям та провідним компаніям публікувати і поширювати курси на цій платформі.

Кожен курс проекту «Prometheus» складається з відеолекцій провідних викладачів найкращих українських ВНЗ, інтерактивних завдань, що дозволяють закріпити отримані знання, а також форуму, на якому студенти мають можливість поставити питання викладачу та спілкуватися один з одним. Все, що знадобиться для участі в такому курсі, – комп'ютер та наявність доступу до мережі Інтернет.

Крім того, провідне місце в освітній діяльності посідають хаб, коворкінг та IT-школа, які забезпечують якість освіти, рівний доступ до освіти, а також регулюють питання ефективності використання ресурсів. Наприклад, в історичному центрі міста Харків знаходиться хаб, який збирає успішних людей, лідерів у своїй сфері, що дає змогу обмінюватися ідеями і

думками. Це є місце-колектор людей і ідей, в якому кожен день відбувається щось цікаве: майстер-класи, презентації, лекції, кіноперегляди, дискусії тощо.

Також зазначимо, що в Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна відбувся семінар «Дистанційне навчання – змішане навчання – електронне навчання: шанс для українських ВНЗ» для колишніх стипендіатів Німецької служби академічних обмінів (DAAD) зі сходу України, на якому розглядалися питання запровадження інноваційних підходів до навчання в Україні [4]. Учасникам семінару була надана можливість ознайомитися з останніми європейськими тенденціями в застосуванні сучасних підходів до надання освітніх послуг. Запрошені німецькі та українські експерти поділилися власним досвідом організації дистанційного навчання. Була висловлена спільна думка, що в умовах посилення глобальної конкуренції між вищими навчальними закладами однією з конкурентних переваг є надання освіти в зручній для абітурієнта формі – дистанційно.

На сьогоднішній день існують різні наукові погляди стосовно необхідності та доречності запровадження дистанційної форми навчання. На думку О. О. Романовського, незважаючи на традиційний характер матеріалів для навчання, їх донесення через мережу Інтернет робить їх цікавішими для студентів, а також зручнішим. Багато відомих університетів за кордоном, наприклад, Стенфордський у Канаді, державний університет у Пенсильванії, університет Дюк, працює за програмою такого типу. Викладачі проводять обговорення в групах, створюються групові проекти і т. ін. за допомогою Інтернету, які вважаються додатковим завданням, а також один із видів виконання студентами домашнього завдання [2]. Зазвичай у таких класах студенти – це резиденти, які приходять на заняття кожен тиждень і просто беруть участь в он-лайн частині цього предмета за допомогою власних комп'ютерів з будь-якого місця. Це дуже зручно для тих, хто живе досить далеко і не може або не хоче приїздити до кампусу університету. Також це влаштовує і працюючих студентів, тому що вони можуть брати участь у

такому класі у будь-який момент протягом дня за їх бажанням. Багато університетів використовує WebСТ – підхід, коли групи студентів, які розташовані в різних місцях, можуть взяти участь в одному і тому ж класі за допомогою відеокамер у кожному з цих місць.

Додамо, що дистанційна форма навчання стає дієвою завдяки існуванню нормативної бази, яка ефективно використовується на практиці, а також прагненню студентів здобувати знання у вищому навчальному закладі. З огляду на те, що рівень практичного впровадження методів регулювання дистанційної форми навчання в Україні є вкрай низький, то відповідно і рівень знань піддається сумнівам.

Крім того, для навчання «на відстані» потрібно мати сильну мотивацію й самоорганізацію, бо дистанційне навчання – це передусім, самоосвіта, тобто здатність студента працювати самостійно. Для когось це є перевагою, а для когось, навпаки, недоліком, все залежить від людини та її характеру. Найчастіше викладачі дистанційної форми навчання не мають змоги простежити рівень засвоєння навчального матеріалу, оскільки існує проблема відсутності мотивації у самоосвіті, тобто головною метою студента виступає отримання диплома навчального закладу, а не набуття знань.

Також вважаємо, що ще одним недоліком даної форми навчання є неможливість без поглиблених пояснень викладача розібратися у певному переліку питань будь-якої фундаментальної навчальної дисципліни.

Фундаментальні знання – це основа, яка існує в будь-якій дисципліні та є необхідною умовою для подальшого опанування та кращого розуміння навчальних предметів, які вивчаються. Відсутність пояснень викладача у визначеній дисципліні зумовлює появу прогалин у знаннях, що пізніше може негативно вплинути на діяльність особи в процесі застосування цих знань у практичній діяльності.

Список використаної літератури

1. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: наказ М-ва освіти і науки України від 25.04.2013 р. № 466 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 36. – Ст. 1288.
2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII // Офіційний вісник України. – 2014. – № 63. – Ст. 1728.
3. Романовський О. О. Феномен підприємництва в університетах світу : монографія / О.О. Романовський. – Вінниця : Нова Кн., 2012. – 504 с.
4. DAAD [Електронний ресурс] : нім. служба академ. обмінів. – Електрон. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: http://www.daad.org.ua/ukr/daad_kiew.htm (дата звернення: 11.05.2016) – Назва з екрана.
5. Prometheus. Найкраща освіта для кожного [Електронний ресурс] : безкоштов. онлайн-курси від викл. КНУ, КПІ та Києво-Могилян. акад. – Електрон. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://prometheus.org.ua> (дата звернення: 11.05.2016) – Назва з екрана.

Науковий керівник: Глібко С. В., кандидат юридичних наук, доцент кафедри господарського права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого